ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΗΣ HELÈNE SCHEU RIESZ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ

Ι καλά πού ἔχω ἀνοίξει τὸ φωταέριο μέσα στὴν κρεββατοκάμαρά μου !... Ἡ πόρτες καὶ τὰ παράθυρα εἶνε κλειστά. Κανεὶς δὲν θὰ καταλάβη τίποτα. Τὰ παιδιὰ κοιμοῦνται στὸ κάτω πάτωμα."Αν ὁ Ἔρικ ἐπιστρέψει ἐκτάκτως σήμερα νωρὶς ἀπὸ τὸ ἐργαστήριό του, δὲν θὰ περάση ἀπὸ τὸ δωμάτιό μου. Ὅλα εἶνε τόσο βολικά, τόσο εὔκολα... Σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου, καλέ μου **Θεέ...**

»Μεθαύριο θὰ γράφουν ἡ ἐφημερίδες :

«Ἡ Καρόλα Ρόττερ ἔπεσε θῦμα δυστυχήματος. Ἐλησμόνησε νὰ κλείση τὸ φωταέριο... Ἡ διαπρεπὴς βιολίστρια... Ἡ ἀπαρηγόρητη οἰκογένεια... Οἱ φίλοι της, δὲν θὰ τὴν λησμονήσουν ποτέ...». Ὅλα τὰ στερεότυπα τῶν ἐφημερίδων... Στὴ διαθήκη μου γράφω νὰ μὴ μοῦ γίνη πολυτελὴς κηδεία...

»Ὅσο συλλογίζομαι τὰ περασμένα, τόσο βρίσκω ὅτι ἔζησα γιὰ τὴν ἀγάπη... Ἡ ἀγάπη εἶνε ὁ ἀέρας, ποὺ ἀνέπνεα σ' ὅλη μου τὴ ζωή. Ἀγαπῶ, ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ποὺ ζῶ. Ἔμαθα βιολί, γιατί ἦταν γιὰ μένα ἡ πιὸ καθαρὴ ἐκδήλωσι τῆς ἀγάπης. Ὁ δάσκαλός μου πίστευε ὅτι θὰ γινόμουν μιὰ μεγάλη καλλιτέχνις. «Δὲν μπορεῖς ν' ἀνήκης σὲ κανένα ἄνθρωπο, μοῦ ἔλεγε. Μόνο στὴν Τέχνη ἀνήκεις ἐσύ...».

»Κι' ὅμως, ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ποὺ μ' ἀγάπησε, ἦταν ὁ δάσκαλός μου... Γι' αὐτὸ μάλιστα ὑπερτιμοῦσε τὴν ἀξία μου. Ἄφησα τὸ βιολὶ γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Ἔρικ καὶ γιὰ τὴν ἀγάπη τῶν παιδιῶν μου. Δὲν μοῦ ἦταν εὔκολο. Ἀλλὰ τί ἔπρεπε νὰ κάμω ; Ἡ ὑγεία τοῦ Ἔρικ ἦταν ἐπισφαλής. Τὸ ἴδιο καὶ τῶν παιδιῶν. Καὶ οἱ τρεῖς εἶχαν ἀνάγκη μιᾶς ἀφοσιωμένης μητέρας.

»Στὴν ἀρχὴ θέλησα νὰ συνεχίσω καὶ τὴν μουσική. Εἶχα τὸ ἕνα αὐτί μου στὸ βιολὶ καὶ τὸ ἄλλο στὸ δωμάτιο τῶν παιδιῶν. Μὲ τὸν καιρὸ ὅμως ἀναγκάσθηκα σιγὰ - σιγὰ νὰ τὸ ἐγκαταλείψω.

»Ἡ γυναῖκα δὲν ἔχει δικαίωμα ἐλλογῆς. Σ' ὅλη της τὴ ζωὴ ἀκολουθεῖ τὸ ἔνστικτό της. Τὸ ἔνστικτο τὴν ὁδηγεῖ, εἴτε εἶνε μητέρα, εἴτε δὲν εἶνε. Ὅταν εἶνε μητέρα, τότε ὁ ἄνδρας εἶνε τὸ πρῶτο της παιδί. Τὸν χαϊδεύει, τὸν περιποιεῖται, ζῇ τὴ ζωή της γι' αὐτόν, ὅλα ὅσα κάνει, ὅλη της ἡ ὕπαρξις, σ' αὐτὸν ἀφιερώνονται... Ἰδίως ὅταν ἔχει ἕναν ἄνδρα διαπρεπῆ, ὅπως ἐγώ. Ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα τοῦ γάμου μας ἤξερα ὅτι ἡ ἐργασία του ἦταν γιὰ μένα τὰ ἅγια τῶν ἁγίων. Ὁ Ἔρικ ἔχει ἀσχοληθεῖ μὲ τὴν πίεσι τοῦ αἵματος καὶ ἔκανε παρατηρήσεις, ποὺ προκάλεσαν τὸν θαυμασμὸ ὅλου τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου. Γιὰ νὰ φθάση σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο, θυσίασε μιὰ ζωή. Κλείστηκε στὸ ἐργαστήριό του μερόνυχτα ὁλόκληρα, μὲ τὸ κεφάλι γυρισμένο ἐπάνω στὰ βιβλία. Κάθε χαρὰ τῆς ζωῆς τοῦ ἦταν ξένη. Ἡ μελέτη ἦταν ἡ μόνη του ἀπασχόλησι. Τὴ ζωὴ τὴν ἔβλεπε ἀνάμεσα ἀπὸ μένα... Τώρα ὅμως ἦρθε ἡ στιγμὴ νὰ ζήση κι' αὐτός. Νὰ γνωρίση τὴ χαρὰ καὶ τὴν ἀπόλαυσι. Τὴν τέχνη, τὴ φύσι, τὶς γυναῖκες. Τώρα ξυπνοῦν τὰ νειάτα του, ποὺ εἶχαν ὑποχωρήσει ἐμπρὸς στὸ καθῆκον καὶ στὴν ἐπιστήμη. Τώρα ὅμως ἀκριβῶς ἔχει σωπάσει ἐντελῶς τὸ βιολί μου. Ἔγινα πειά σοβαρὴ καὶ βαρειά. Παρὰ τὰ πενῆντα πέντε χρόνια του, ὁ Ἔρικ τώρα μόλις ἀρχίζει νὰ μαθαίνη ἀπὸ τὴ ζωὴ κάθε τί ποὺ δὲν λέγεται ἐργασία καὶ καθῆκον. Καὶ τώρα, ποὺ θέλει νὰ γελάση καὶ νὰ παίξη, δὲν εἶμαι πειὰ ἐγὼ ἡ σύντροφος ποὺ τοῦ χρειάζεται. Ὅλη μου ἡ ζωτικότητα ἔχει φύγει... Δὲν μοῦ μένει τίποτα. Ἂν ἐξακολουθοῦσα ἀκόμα νὰ ζῶ, θ' ἀρχίζα νὰ ἔχω ἀξιώσεις. Δὲν θὰ μποροῦσα τίποτε νὰ δώσω, ἀλλὰ μόνο θὰ ζητοῦσα... Αὐτὸ ὅμως δὲν πρέπει νὰ γίνη. Δὲν μπορεῖ κανείς, ὅταν ἔχει περάσει τὴ μισὴ ζωή του γελῶντας, ἔξαφνα ν' ἀρχίση νὰ κλαίη καὶ νὰ περμένη νὰρθη κάποιος νὰ τοῦ σκουπίση τὰ δάκρυα...

»Ἕνα μόνο μπορῶ τώρα νὰ κάνω. Νὰ φύγω ἀπὸ τὸν κόσμο... Αὐτοκτονία... Τί ἐλεεινὴ λέξις !... Γιατί νὰ μὴν λέμε : ἐπιστροφὴ στὸν Θεό ; Κάθε ἄνθρωπος πρέπει νὰ εἶνε καὶ ἀπὸ ἕνα παράθυρο τοῦ Θεοῦ. Ὅταν τὸ παράθυρο εἶνε θαμπό, τὸ καλύτερο ποὺ ἔχει κανεὶς νὰ κάνη εἶνε νὰ τὸ ἀνοίξη, γιὰ νὰ μπῆ ἐλεύθερο τὸ φῶς....

»Λαχταρῶ τόσο πολὺ αὐτὸ τὸ χαρούμενο, τὸ θερμὸ θεϊκὸ φῶς.... Νὰ ξαναγίνω παιδί, νὰ κοιμηθῶ... Ὁ Ἔρικ μπορεῖ νὰ πάρη τὴ γυναίκα ποὺ ἀγαπᾶ. Δὲν θ' ἀναγκαστῆ ἔτσι οὔτε νὰ μ' ἀπατήση, οὔτε νὰ μοῦ πῆ ψεύματα. Δὲν φαντάζεται ὅτι τὸ ξέρω... Ἀγαπᾶ μιὰ βοηθό του.Τὴν ἔχει ἕνα χρόνο τώρα. Καὶ νομίζω ὅτι εἶνε ἀξία τῆς ἀγάπης του. Μιὰ νέα ζωὴ εἶνε πάντα μιὰ καλύτερη ζωή...

»Τὰ παιδιά μου ; Θὰ ζήσουν πιὸ εὐτυχισμένα. Ὁ Κάρολος, τὸ ἀγοράκι μου, ἔχει τὰ χαρίσματα τοῦ πατέρα του. Μοῦ μοιάζει ὅμως κι' ἐμένα. Ἀγόρι μου ! Πῶς ξεπετάχτηκε !... Εἶνε σχεδὸν ἄνδρας. Ὅταν τὸν ἔβλεπα νὰ κοιμᾶται στὸ κρεββάτι του, ὀνειρευόμουν νὰ τὸν ἰδῶ ἕναν ὑψηλό, ὡραῖο, δυνατὸ ἄνδρα, ἔξυπνο καὶ καλὸ σὰν τὸν πατέρα του. Κι' ἔγινε ὅπως τὸν ἤθελα. Ἔχει τὴν ἐξυπνάδα τοῦ πατέρα του, ὄχι ὅμως καὶ ὅλη τὴν καλωσύνη του. Εἶνε λίγο σκληρός. Τόσο τὸ καλύτερο. Κάποια σκληρότης χρειάζεται σ' αὐτοὺς τοὺς κακοὺς καιρούς. Εἶνε μόλις εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν καὶ τοῦ προτείνουν θέσι καθηγητοῦ. Δὲν ἄφησα ποτὲ κανέναν νὰ καταλάβη πόσο εἶμαι ὑπερήφανη γιὰ τὸ γυιό μου. Μὲ ἀγαπᾶ πολύ. Αἰσθάνεται ὅμως ὅτι ἔχει ἀνάγκη νὰ ἐλευθερωθῆ ἀπὸ μένα. Θὰ πονέση, ὅταν ἐγὼ λείψω ἀπὸ τὴ ζωή. Καὶ ὁ πόνος του εἶνε καὶ δικός μου πόνος. Ὅταν ἔχει ζήσει κανεὶς εἰκοσιτέσσερα χρόνια μ' ἕνα παιδὶ καὶ ξέρει κάθε ἦχο τῆς φωνῆς του, κάθε τρίχα τοῦ ξανθοῦ του κεφαλιοῦ, δὲν μπορεῖ νὰ εἶνε ξένος στὸν πόνο του. Ξέρω ὅμως ὅτι ἡ λύση αὐτὴ τοῦ εἶνε ἀπαραίτητη. Εἶνε σὲ ἡλικία ποὺ πρέπει νὰ μάθη νὰ πάρη μόνος τὸ δρόμο στὴ ζωή. Νὰ μείνη ἐλεύθερος, ἀνεξάρτητος. Ὅσο βρίσκομαι ἐγὼ στὴ ζωή—ὅσο μὲ αἰσθάνεται ὅτι βρίσκομαι στὴ ζωή—τοῦ εἶμαι ἐμπόδιο. Δὲν πιστεύει στὴν ἀνεξαρτησία του, ὅσο ἔχει μητέρα.

»Μεθαύριο θὰ καταλάβη πόσο ἦταν ὡς τώρα ἐλεύθερος καὶ ἀνεξάρτητος. Δὲν ἔχω κανένα ἄλλο μέσον γιὰ νὰ τοῦ δείξω πόσο εἶνε ἐλεύθερος ὁ δρόμος του, παρὰ τὸ τελευταῖο. Ἡ σκιὰ ποὺ ρίχνω, δὲν πρέπει νὰ σκιάση κανένα δρόμο, ἰδίως τὸ δρόμο τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἀγαπῶ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον στὸν κόσμο.

»Ἡ Λουσί, ἡ κόρη μου, ἦταν πάντα ἀνεξάρτητη. Φαίνεται σὰν πριγκηποπούλα τοῦ παραμυθιοῦ, καὶ ὅμως εἶνε τὸ πιὸ πρακτικὸ κορίτσι, ποὺ μπορεῖ νὰ φαντασθῆ κανείς. Εἶνε ἱκανὴ γιὰ ὅλα. Ἀνέβηκε στὴ σκηνὴ καὶ δὲν τῆς λείπει γιὰ νὰ γίνη μεγάλη καλλιτέχνις, παρὰ λίγη θερμότης. Ἴσως νὰ τῆς χρειάζεται ἕνα χτύπημα στὴν καρδιά. Θὰ τὸ νοιώση, ὅταν θὰ χάση τὴ μητέρα της...

»Εἶμαι ξαπλωμένη ἀναπαυτικὰ ἐπάνω στὸ μαλακό μου ντιβάνι, ἀνάμεσα σὲ βιβλία καὶ στὶς φωτογραφίες τῶν ἀγαπημένων μου. Θὰ γίνουν πιὸ εὐτυχισμένοι χωρὶς ἐμένα. Ἐγὼ—ποιός ξέρει ;—ἴσως νὰ εἶμαι πιὸ εὐτυχισμένη, ἴσως καὶ ὄχι... Ἀναπνέω βαθειά. Ὅλα ὅσα μοῦ ἦσαν σκληρὰ στὴ ζωὴ καὶ μ' ἔκαμαν νὰ πονέσω, ὁλοένα ἀπαλύνονται, ἀπαλύνονται... καὶ σβύνω, πλημμυρισμένη ἀπὸ ἀγάπη....».

κρυά καὶ ὀδυνηρὴ ἀρρώστεια, ἔχασεν ἐντελῶς τὸ φῶς του. Δὲν μποροῦσε πειὰ νὰ θαυμάση τὰ ρόδινα ἡλιοβασιλέματα, οὔτε νὰ διαβάση τ' ἀγαπημένα του βιβλία, τοὺς συντρόφους τοῦ πόνου καὶ τῆς μοναξιᾶς του. Ἐζοῦσε μόνος μέσα στὸ σκοτάδι, μὲ τὴ συντροφιὰ μιᾶς γρηᾶς ὑπηρετρίας. Κι' ἔνοιωθε πιὸ δυστυχῆ τὸν ἑαυτό του, γιατὶ ἔπρεπε νὰ παραιτηθῆ καὶ τοῦ μεγάλου του ὀνείρου, ὅτι θὰ παντρευόταν τὴ Ρετζίνα, ὅταν πειὰ κουρασμένη κι' αὐτὴ ἀπὸ τὴ δόξα καὶ τοὺς καλλιτεχνικούς του θριάμβους θὰ ἐπήγαινε τέλος ν' ἀναπαυθῆ κοντὰ σὲ μιὰ καρδιὰ ποὺ τὴν ἀγαποῦσε πάντα...

Ἡ Ρετζίνα λυπήθηκεν εἰλικρινὰ γιὰ τὴν κατάστασι τοῦ φίλου της, μὰ τώρα πειὰ νέοι ὁρίζοντες τῆς ἀνοιγόντουσαν.

Μόλις ἐτελείωσε τὸ καλλιτεχνικό της τουρνέ, ἐπῆρε τὸ τραῖνο καὶ ξαφνικά, ἕνα βράδυ, ἔφτασε στὸ χωριὸ τοῦ τυφλοῦ ποιητοῦ καὶ τράβηξε ἴσια στὸ σπίτι του.

—Φίλε μου, τοῦ εἶπε, μ' ἐκαλέσατε κοντά σας. Νά 'μαι, ἦρθα! Θέλετε νὰ μὲ κρατήσετε στὸ σπίτι σας;

—Εἶνε δυνατόν; τραύλισε ὁ τυφλὸς ποιητής. Ἐσεῖς εἶσθε, Ρετζίνα; Τί εὐτυχία! Δέχεστε νὰ μείνετε μαζύ μου, ἔτσι ἀνάπηρος ποὺ κατάντησα;

—Ἀνδρέα, δὲν κάνω καὶ πολὺ μεγάλη θυσία, ἀπάντησε ἡ Ρετζίνα, γέρασα πειὰ κ' εἶμαι ἄσχημη...

—Ἄσχημη! Ἐλᾶτε δά! Τὸ λέτε ἀπὸ εὐγένεια, γιὰ νὰ μὴ διαμαρτυρηθῶ γιὰ τὸ μέγεθος τῆς θυσίας σας. Ἄσχημη! Μὰ εἶνε ποτὲ δυνατὸν νὰ σᾶς πειράξη ἐσᾶς ὁ χρόνος;

—Ἀλλοίμονο!

—Καὶ τὸ κάτω-κάτω, μπορεῖ νὰ λέτε κι' ἀλήθεια... Μπορεῖ νὰ γεράσατε καὶ ν' ἀσχημήνατε. Τί σημαίνει; Ἐγὼ δὲν τὸ βλέπω πειά. Γιὰ μένα, θὰ μείνετε πάντα ὡραία, ὅπως εἴσαστε τὴν ἡμέρα ποὺ σᾶς εἶδα γιὰ τελευταία φορά, τότε ποὺ ὅλος ὁ κόσμος ἐγονάτιζε μὲ θαυμασμὸ μπρὸς στὴν ὑπέροχη ὠμορφιά σας. Ναί, Ρετζίνα... Ἐλᾶτε λοιπὸν στὴν ἀγκαλιά μου...

Κι' ἀγκαλιάστηκαν σφιχτά, ἐρείπια κι' οἱ δυό, μὰ ἐρωτευμένοι τρελλά, ὅπως τὸν παλιό, καλὸ καιρό...

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

—Γειὰ στὰ ροῦχα δὲν χωρεῖ.

—Λίγα λόγια καὶ δεμένα, γιὰ νὰ τἄχης κερδεμένα.

—Ὁ βλάχος κι' ἄρχος κι' ἂν γενεῖ, πάντα βλαχιὰ μυρίζει.

—Ὅποιος πνίγεται στὴν πρώτη βουτηριά, πάντα πνιγμένος εἶνε.